

CHWIŁA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

REDAKCJA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACJA: PASAŻ HAUSMANA 3, I p.

Należność pocztową opłacono ryczałtem. Telefon Nr. 322, KONTO CZEKOWE Nr. 144.254.

Cena egzemplarza 20 Mk.

PRENUMERACJA: Wskazano w nawiasie
60) Mk. — zamiejscowa 520 Mk. — zagr. 700 Mk.
CENA OGŁOSZEŃ: Zwyczajne ogłoszenia na wiersz jednosł. nonp. 20 Mk., nadesłane i nekrologia za wiersz dwusł. nonp. 30 Mk., komunikaty i wiadomości po kronos 90 w tekście i przed ka. 120 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 180 Mk., gratulacje i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz nonp. 80 Mk., najmniej 8 w. — 400 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 8 Mk., matrymonialne prywatna korespon. kupno-sprzedaż: 9 — Mk., w tym drukiem podwójnie.
Cała stronica 20.000 Mkp.
Pół stronica 10.000 "
Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem 60.000 "
Jedna szpalta na pierwszej stronie 20.000 "

Dokoła Palestyny.

Tymi dniami wyjechała do Ameryki druga delegacja syonistyczna w celach propagandy na rzecz Keren Hajesod. W skład jej wchodzi m. i.: Sokołow, Zabotyński, Bialik, dr. Chajes — najwybitniejsze więc osobistości w ruchu syonistycznym. Ameryka, która dla zagojenia ran żydowskich w czasie wojny tyle już uczyniła i ciągle jeszcze czyni, powołana jest do wzięcia na swe barki ciężaru finansowego wybudowy siedziby żydowskiej w Palestynie. Jeżeli problem wybudowy Palestyny jest w ostatnim rzędzie problemem finansowym, to żydostwo amerykańskie jest jedynym z pośród całego narodu naszego, które — dzięki swej liczbie i walucie — może zadaniu temu poddać. Dlatego na Amerykę zwrócone są obecnie oczy żydostwa i syonizmu.

Nie znaczy to oczywiście, że syonizm zmienił swoją treść i tendencję i przestał być ruchem odrodzenia narodowego i samopomocy narodowej. Jeśli mówimy o odbudowie Palestyny jako problemie finansowym, to mamy na myśli jedynie tę okoliczność, że chwilową sytuację polityczną odnośnie do Palestyny wykorzystać moglibyśmy tylko przy pomocy żydostwa amerykańskiego. Bez tej pomocy — nie zginie ani żydostwo ani nawet ruch syonistyczny, zaprzeczona atoli zostanie wyjątkowo pomysłna konstelacja polityki światowej. Dopuścić do tego, byłoby grzechem nie do darowania, byłoby istotnie smutnym dowodem małości i słabości wobec wielkiej chwili dziejowej. Kierownictwo organizacji syonistycznej dokłada też — jak widzimy — wszelkich starań, aby do tego — nie dopuścić. Dlatego pierwszym czynem nowej Egzekutywy jest wysłanie delegacji do Ameryki. Przywódcy nasi nie robią polityki przy zielonym stole i bio ludu nie przemawiają poprzez papierowe orędzia. Osobistego szukają kontaktu z masą żydowską i na ofiarnych wysiłkach tej masy oprócz chcą fundamenty dzieła odbudowy. Rezultaty pierwszej delegacji pozwalają rokować nadzieję, że apel trybunów tego pokroju, co Bialik lub Zabotyński, trafi do duszy ludu żydowskiego w Ameryce.

A wyznać trzeba, że sytuacja palestyńska ciągle jeszcze jest bardzo poważna. Poważna — w znaczeniu finansowym. Ostatnie, osobiste informacje z Palestyny malują położenie w sposób następujący: Możliwości ekonomiczne w kraju jest wiele. W każdej prawie gałęzi gospodarczej są obiektywne dane po temu, aby zakładać nowe placówki i osiedlać pracowite rzesze przybyszów bez żadnego ograniczenia. Stosunek do Arabów jest w rzeczywistości wcale nie taki, jak to niektórzy wyobrażają sobie na podstawie bolesnych wrażeń lub wiadomości dziennikarskich. Stosunek ten jest w atmosferze pracy powszedniej i życia codziennego zupełnie zadowalający, a przy odpowiednim podniesieniu tempa rozwoju gospodarczego stawać się będzie bez wątpienia coraz lepszym i normalniejszym. Brak tylko

Polska tęskni za pracą pokojową.

Praga. (Pat.) Cz. B. P. Rokowania między rządem czeskim a polskim ministrem spraw zagranicznych Skirmuntem rozpoczęły się wczora. Minister Skirmunt konferował z prezydentem republiki w kwestiach politycznych i w sprawie porozumienia polsko-czeskiego. Następnie wziął udział w obiedzie u prezydenta, gdzie byli obecni między innymi posłowie Włoch, Anglii, Francji, Rumunii i Jugosławii, jakoteż prezydent ministrów dr. Benesz. Po obiedzie odbył minister Skirmunt dłuższą rozmowę z dr. Beneszem. Omówiono szczegółowo kwestję stosunków polsko-czeskich na podstawie dotychczasowych przygotowawczych rokowań. Rokowania te będą się dalej toczyły w niedzielę i w poniedziałek.

Praga. (Pat.) Cz. B. P. W wywiadzie z redaktorem »Prager-Press« — oświadczył minister Skirmunt, że w Polsce z ustaleniem jej granic nadszedł czas do zawarcia traktatów. Polska tęskni za pracą pokojową. Między Polską i małą ententą

w szczególności Rumunią istnieje analogia w szeregu zadań i celów. Każdy traktat, dążący do ustalenia pokoju, jest dla Polski sympatycznym. Decyzja w sprawie Górnego Śląska nie zadowolniła bynajmniej Polaków, ponieważ wielka liczba Polaków, którzy ponieśli ofiary dla sprawy narodowej, pozostaje na terytorium niemieckim. W każdym razie rozwiązanie obecne jest lepsze aniżeli dawniej projektowana linia graniczna. W sprawie Włocławka udknęło pośrednictwo Ligi Narodów na martym punkcie, wobec czego musi być opinia ludności miarodajna. Lekkie pogorszenie stosunków polsko-rosyjskich niepokoi zagranicę więcej niż Polskę, albowiem Polska ma dosyć środków do obrony i dąży tylko do urzeczywistnienia traktatu ryskiego. Rząd sowiecki jest nieprzyjemnym kontrahentem, walczy jednak z wielkimi trudnościami gospodarczymi i politycznymi, tak, że zaniecha szukania sztucznych trudności i okaże lepszą wolę do spełnienia traktatu pokojowego.

Projekt rozbrojenia.

Waszyngton. (Pat.) Reuter. Delegacja amerykańska na konferencję waszyngtońską przygotowała projekt rozbrojenia, który będzie przedłożony zaraz po otwarciu konferencji.

Gabinet koalicyjny w Niemczech.

Berlin. (Pat.) Jak donosi »Vorwerts« socjalno-demokratyczna frakcja seimu pruskiego oświadczyła się za wielką

koalicją stronnictw przy utworzeniu gabinetu pruskiego. W skład gabinetu we szliby przedstawiciele partii socjalno-demokratycznej, niemieckiej partii ludowej centrum i demokracji.

Zaprzysiężenie króla Aleksandra.

Grac. (Pat.) »Tagespost« donosi z Belgradu, że zaprzysiężenie króla Aleksandra na konsytycyę nastąpiło w niedzielę 6 bm. o godz. 11 przedpołudniem.

— kapitałów. Dławiący, zabójczy wprost brak wielkich, olbrzymich funduszy, jakich wymaga dzieło wybudowy siłozbiory narodowej i odbudowy kraju. Chalucowie, pionierzy żydowscy, dokazują — bez żadnej przesady — cudów bohaterstwa i ofiarności i niewypowiedzianego samozaparcia. Takiej młodzieży — opowiadają z łzami w oczach ludzie, którzy widzieli ją przy pracy — nie posiada żaden naród współczesny... Ale cały ten trud serdeczny będzie dopóty trudem syzyfowym, dopóki nie zrosi go — dosłownie — deszcz złota, kapitałów żydowskich. Ameryka jest w pierwszej linii moralnie zobowiązana, kapitałów tych dostarczyć.

Bez kapitałów chroma przedewszystkiem — imigracja. Egzekutywa do końca przed kilku dniami konferencji syonistów austriackich w Wiedniu, iż zajmuje się obecnie dwiema sprawami: pertraktacjami politycznymi oraz objęciem funkcji gospodarczych w Palestynie. A do tego potrzeba — pieniędzy. Palestyna woła, łaknie — ludzi. Do tego potrzeba — pieniędzy. Robotnicy palestyńscy oświadczyli kategorycznie i z całym po-

czuciem odpowiedzialności, że w bieżącym roku musi do kraju przyjść jeszcze pięćdziesiąt tysięcy „olam“. Domagają się tego „kwiszo“, budowy domów, mosz, Emek Jezreel, nowozdobyte puzycy gospodarcze w Petach Tikwie, Rechoboth, Chederze. „A jeśli nie będzie pracy — wołają robotnicy palestyńscy do braci w golusie — to się nią z wami podzielimy; a jeśli nie będzie „eo jeść — to się z wami podzielimy; podzielimy się naszymi ciagnami komorami, wystrzępionymi ubraniami, naszymi narzędziami pracy — przybądźcie!“

Oto głos pracującej Palestyny. Palestyna pracującej i — cierpiącej. Chaluc mówią mało, a o sobie wogóle mówić nie lubi. Ale czy milczenie jego nie jest niemym wyrazem dla obojętności i indyferentyzmu golusu? Najwięksi w naszym narodzie wybierają się właśnie do Ameryki, aby walczyć z tą obojętnością i z tym indyferentyzmem. Niestety, Ameryka ta nie leży tylko za Oceanem...

Dr. W. Berkelhammer.

Dziś premiera w kinoteatrach **Wanda i Warszawa** 6-akt. dramatu p. t.

„OPĘTANI“ wedle motywów słynnego utworu Edga ALLAN POËGO p. t. **Strach**

ilustrująca istnienie dwoistości duszy ludzkiej, z niezrównanym w tej kreacji **Konradem Veidtem** w głównej roli.

Zamordowanie premiera japońskiego

Nowy Jork. (Pat.). Przed kilku dniami został rząd Stanów Zjednoczonych oficjalnie zawiadomiony przez rząd japoński, że prezydent ministrów Hara zamianowany został przewodniczącym japońskiej delegacji na konferencję waszyngtońską.

Morderstwo miało niewątpliwie charakter polityczny. Morderca należy do t. zw. partii „siły ramienia“ o charakterze wybitnie szowinistycznym.

Londyn. (Pat.). Do biura Reutersa donoszą z Tokio. Sprawca zamachu na premiera japońskiego miał około 19 lat.

Tokio. (Pat.). Wolff. Na radzie gabinetowej odbytej 5. bm. uchwalił gabinet swoją dymisyję.

Paryż. (Pat.). Havas. Prezydent Rzeczypospolitej wysłał do cesarza Japonii depeszę wyrażającą kondolencję z powodu zamordowania japońskiego prezydenta ministrów.

Dośkoła detronizacji Habsburgów.

Praga. (Pat.). Cz. B. P. W piątek jawili się u dra Benesa posłowie Odonaro, Clark i Couget, aby mu zakomunikować ostatnią decyzję konferencji ambasadorów, będącą odpowiedzią na notę rządu czechosłowackiego.

Poinformowali oni rząd czeski o nocnej jak wysłała konferencja do rządu węgierskiego, w której powiedziane jest, że rząd węgierski ma się przystosować do roli i całej wszystkich Habsburgów. Równocześnie postanowiono, że węgierskie zgromadzenie narodowe ma przeprowadzić sprawę najpóźniej do 8. bm. Konferencja zwraca uwagę na to, że jeżeli to nie nastąpi, wówczas nie przyjmie żadnej odpowiedzialności za dalsze wypadki. Posłowie zakomunikowali następnie, że konferencja ambasadorów oczekuje iż to zupełne podzielenie się rządu węgierskiego usunie wszystkie kłopoty państw sąsiadujących z Węgrami. Konferencja wyraziła zażalenie z zarządzeń rządu czeskiego, które tenże powziął celem zapobieżenia dalszym następstwom wojennym. Konferencja podniosła również że ewentualna zapłata z tytułu odszkodowania za mobilizację musi być wyłączona z zadań, które wypływają z traktatu w Trianon.

Budapest. (Pat.). WBK. Zgromadzenie narodowe uchwaliło w trzecim czytaniu ustawę o pozbawieniu dynastii Habsburgów praw do tronu. Następnie zgromadzenie odroczone zostało bezterminowo.

Na Gibraltar.

Konstantynopol. (Pat.). Havas. Angielski krążownik odszedł w piątek w kierunku ujścia Dunaju, aby Karol i Zyte wziąć na pokład i udać się z nim do Gibraltaru.

Dzieci ekscesarza.

Berno szwajcarskie. (Pat.). Dzieci b. króla Karola zamieszkały przewizorycznie wraz z arcyks. Maryą Teresą w zamku Wartegg pod Rorschach, który był pierwszym miejscem pobytu Karola w Szwajcarii.

Demobilizacja armii czeskiej.

Wiedeń. (Pat.). Wr. Tageblatt donosi z Pragi, że demobilizacja armii czeskiej ma być rozpoczęta w poniedziałek.

Amnestya na Węgrzech.

Budapest. (Pat.). Dekret regenta Horthy'ego udziela amnestyi osobom, które brały udział w ostatnim zamachu legitymistów z wyjątkiem głównych kierowników wydarzeń, jakie nastąpiły w komitatach zachodnich. Amnestya stawia za warunek uległość względem rządu i dotyczy również osób, które dopuściły się przestępstw w stanie podniecenia pod wpływem patryotycznego oburzenia.

Państwo albańskie.

Paryż. (Pat.). Havas. Konferencja ambasadorów zamprobowala sprawozdanie komisji dla spraw Albanii i postanowiła dokonać na najbliższym posiedzeniu konferencji aktu podpisania uchwaly mocarstw sprzymierzonych, ustalającej granicę państwa Albańskiego. Poza tem konferencja badała propozycje rządów sprzymierzonych co do sposobu wykonania postanowień układu we nekiego.

Tajemnicze informacje.

Warszawa. »Nasz Kuryer« przynosi pod powyższym tytułem, co następuje: Z tajemniczego biura tarnowskiego otrzymaliśmy znów niemięcej tajemniczą, bo nikomu nieznaną wiadomość.

»Z Berlina donoszą nam, iż w tych dniach odbyła się między ukraińskim rządem, Stal-Stockiem i kijowskim rabinem Aronsonem konferencja, która miała bardzo serdeczny charakter. Posel oddał rabinowi pozdrowienia od głównego atamana Petlury i zawiadomił go o wszystkich zarządzeniach, jakie ukraiński rząd przedsięwziął, aby zapobiec wszelkie antyżydowskie wykroczenia. Rabin obiecał uczynić wszystko, co leży w jego mocy dla podtrzymania ukraińskiego ruchu wyzwolenczego i przesłał błogosławieństwo głównemu atamanowi.

Podając depeszę niniejszą na odpowiedzialność źródła, musimy zaznaczyć, że bardzo rad i byłibysmy, gdyby ustęp, dotyczący zwalnia pogromów żyd. odpowiadał prawdzie.

W sprawie emigracji do Ameryki.

Konsulat polski w Chicago ogłosił następujący komunikat:

W połowie miesiąca maja, wszedł w życie tak zwany Bill Dillinghama, ograniczający emigrację do Stanów Zjednoczonych. Nowa ta ustawa, ogranicza w wielkim stopniu wyjazd obywateli Rzeczypospolitej Polskiej do Stanów Zjednoczonych, utrudniając samo przez się otrzymanie wzy Konsula Amerykańskiego.

Z powodu nowych regulacji, Konsulat uważał za stosowne zwrócić się do Departamentu of State w Waszyngtonie z prośbą o dokładne wskazówki, a to celem poinformowania Obywateli Polskich, jak należy postępować przy staraniu się o wiza Konsula Amerykańskiego. Otrzymał wskazówki podane są poniżej. Konsulat uważa za pożyteczne, aby osoby sprowadzające rodziny lub znajomych z kraju, poinformowała osoby mają-

ce zamiar przyjechać o krokach, jakie mają poczynić, chcąc uzyskać wiza amerykańskie.

1) Obywatele polscy muszą otrzymać paszporty zagraniczne od odpowiednich władz krajowych. Niejednokrotnie zdarza się, że osoby sprowadzające rodziny z kraju, zwracają się do Konsulatów Polskich w Ameryce z prośbą o wystawienie paszportu dla osoby zamieszkałej w Polsce. Konsulat podaje do wiadomości, że tego rodzaju paszport, nie może być wydany przez Konsulat w Ameryce a musi być wystawiony przez odpowiednie władze krajowe w Polsce tj. właściwe starostwo.

2) Po otrzymaniu paszportu petent musi udać się osobiście wraz z paszportem do biura Konsula Amerykańskiego w Warszawie (ul. Jasna 11). Przedłożywszy swój paszport urzędnikowi w Konsulacie, petent powinien wypełnić aplikację lub deklarację, prosząc o wydanie wizy. Przy wypełnianiu aplikacji należy przedłożyć:

- a) paszport,
- b) 3 fotografie,
- c) listy krewnych lub znajomych, zamieszkujących w Ameryce,
- d) Affidavit of support.

W aplikacji petent musi wyjaśnić z jakiego powodu udaje się on do Stanów Zjednoczonych, gdzie zamierza się osiedlić, czem się będzie zajmował itp. W affidavit of support osoba sprowadzająca rodzinę czy też znajomych musi się dokładnie wypowiedzieć co do swego stanu majątkowego. Koniecznym to jest z tego powodu, że podtrzymując się utrzymywać osobę, (lub rodzinę) sprowadzoną wypełniając affidavit musi przetrwać Konsul Amerykański o możliwości czynienia tego.

3) Opłata za przygotowanie aplikacji wynosi 1 dolara, a wiza 9 dolarów, czyli razem 10 dolarów, którą to kwotę należy złożyć w Konsulacie Amerykańskim w dolarach.

4) Osoby przyjeżdżające do Ameryki bez wizy Konsula Amerykańskiego nie zostaną wpuszczone na terytorium Stanów Zjednoczonych.

5) Numer kolejny i data wyszczególniona na kartce pozyskanej z Konsulatu Stanów Zjednoczonych w Warszawie, przez osoby mające zamiar przyjechać do Ameryki, nie stwierdzają bynajmniej, że aplikant lub aplikantka otrzymają faktycznie wice Konsula, wymienionego dnia i miesiąca. Kartka pozyskana z Konsulatu Stanów Zjednoczonych w Warszawie oznacza prosto numer kolejny i datę przed którą aplikacja osoby, którą się sprowadza nie może być rozpatrywana.

6) Otrzymanie wizy Konsula Amerykańskiego nie świadczy jeszcze, że aplikant zostanie wpuszczonym na terytorium Stanów Zjednoczonych. Po przyjeździe bowiem do portu amerykańskiego, emigrant przechodzi inspekcję przed urzędnikami emigracyjnymi, którzy badają każdego wychodzącego z osobą i stosownie do praw obowiązujących, dopuszczają emigranta lub też polecają jego deportację, jaka odbywa się na koszt linii okrętowej, która przywozła daną osobę.

7) O ile osoba mająca zamiar sprowadzić krewnych z kraju, może jako obywatel Stanów Zjednoczonych, deklarat, wysłużony żołnierz względnie marynarz armii lub marynarki Stanów Zjednoczonych korzystać z pierwszeństwa przy sprowadzeniu rodziny, to należy wysłać aplikantowi list aplikacyjny do kraju, już zaprzysiężony przed notariuszem publicznym oświadczenia oświadczeń.

8) Kosztości amerykańscy rozali dokładnie poinformowani przez Departament of State w Waszyngtonie, komu mogą udzielić wiza a komu mają odmówić takowej. W niektórych wypadkach zachodzi konieczność, aby Konsul amerykański, przedłożył w Departam-

„BELLE-VUE“

Jeszcze tylko kilka dni

„FAWORYT ŚMIERCI“

Jeszcze tylko kilka dni

Wieloszczynny dramat w 6 aktach
udziałem niezrównanego

MACISTESS'A,

który siłą swego talentu
przewyższa HARRY PEEL.

Cud techniki kinematograficznej. Ceny z powodu wielkich kosztów sprowadzenia filmu — podwyższone

ment of State oryginalną aplikację lub też de. Jarac. W takich wypadkach decyzja należy jedynie od wyżej wspomnianego Departamentu. Departament Stanu wydaje jednak decyzje tylko po otrzymaniu urzędowego sprawozdania od Konsula amerykańskiego.

9) Departament Stanu nie bierze uwzględnienia żadnych podań lub próśb, wniesionych do tegoż Departamentu, przez osoby mające zamiar sprowadzić krewnych, znajomych lub rodziny.

-oOo-

NADEŚLANE.

NAJTAŃSZYM ŹRÓDŁEM

zakupu przepięknych toalet damskich, wszelkiego rodzaju bluzek, szlafroków i wykwiłtnej bielizny dla wypraw jest magazyn nowości dla Pań. 13076

D. EISENBERGA przy ul. Jagiellońskiej 11 a.

WSZECH NAUK LECARSKICH **Dr. I. Mehlmann**
ord. od 3-6 ŻULIŃSKIEGO 4, parter, pierwsza
boczną Łyżakowskie. 1261

DR. HENRYK LILIEN.

Z nowszej literatury żydowskiej.

W ostatnich latach w literaturze żydowskiej zainicjowała się w wszystkich działach prąd i kierunki, które wskazują jak najoczywiściej, że autorowie żydowscy nie pozostali w tyle za innymi europejskimi i także „niehumanistycznie alicium esse putant”. Przedewszystkiem ekspresjonizm i futuryzm mają licznych zwolenników, a coraz liczniej wychodzące pisma prozatorskie i poetyczne tych kierunków dowodzą, że snadź wielkie jest koło czytelników hołdujące im. Autorowie, z których nazwiskami już często się spotykamy, oprócz dzieł większych, które osobno będą omówione, zasilają mniejszymi szkicami i ulotnymi pismami i wierszami pisma periodyczne i zbiorowe, które przed wszystkim w ostatnich dwu latach pojawiły się w większej ilości. Niektóre z nich skazane na żywot

LISTY PALESTYŃSKIE.

Wrażenia i typy jerozolimskie.

O Jerozolimie nie można mówić jako o mieście jednolitem, ani pod względem struktury etnicznej lub społecznej, ani pod względem architektonicznym. Jednolitość znikła — zdaje się — w owym czasie, kiedy pług rzymski zorał gruz stolicy żydowskiej. Od tego czasu Jerozolima jest pojęciem zbiorowym.

Z biegiem czasu powstały blisko siebie na szczytach gór judzkich i na ich stokach małe miasteczka, żyjące własnym życiem i stojące w bardzo luźnym związku z starym orientalem miastem i między sobą.

Spowodowało to przede wszystkim położenie geograficzne miasta, które się składa z gór wysokich, oddzielonych od siebie dolinami głębokimi. Poza to każde z tych miasteczek nosi odrębną cechę etniczną. Tak jak wszędzie na Wschodzie, jak w Kairze i Aleksandryi jak i tu Europejczycy a między nimi i Żydzi, przybyli z Europy, tworzyli zwarte siedziby i w celach obrony i dla zaspokojenia potrzeb religijnych.

Tak powstały dzielnice żydowskie, zwane „szchunami”, jak Mea szearim, Zichron Mosze, Jemin Mosze i t. a. mieszkańcy ich nie wytworzyli typu większego miasta, jakim bądź co bądź była zawsze Jerozolima, lecz przenieśli żyw-

Teatr żydowski W poniedziałek 7. bm. o godzinie 7:30 wiecz.

BÓG ZEMSTY

dyr. S. M. GIMPEL

JAGIELLOŃSKA 11. —

13073

dramat w 3 aktach.

jednostki i zabłysły ekspresyjnym światłem i wnet zgasły z powodu braku poczucia moralnego lub materialnego; inne o trwalszej warości mają nadzieję rozwoju i powodzenia.

„Der Soeh”, zbiory dla myśli bezpartyjnych i wybranej literatury, których zeszyt pierwszy ukazał się w Warszawie r. 1920 nakładem wydawnictwa „Jechidim” pod redakcją znanego pisarza hebrajskiego i żydowskiego Hillela Cejtlina, ma „umiarkowaną” tendencję niehołdowania bezkrytycznej o „młodzińcy” zapalom i kierunkom. Dają jednak do porozumienia między młodszymi i starszymi; tej chęci poro umienia dają często wyraz Aron i Hillel Cejtlinowie. Zbierają też głos w zbiorach ci „młodzi”, nąginając się jednak do o. ól ego kierunku wydawnictwa, nie popadają w krańcowość, a p. p. ci jak Israel Stern, J. M. Neuman umieszczają w zbiorze poezje, które dalekie są jeszcze od wyraźnego piętna ekspresjonistycznego, jakie cechują pisma tych poetów w innych czasopiśmiech lub wydawnictwach.

„Radikalniejszą” w tym owym kierunku jest grupa pisarzy i poetów, która umieszcza swoje utwory w czasopiśmie „S'feld”, którego zeszyt czwarty wydany w Łodzi w czerwcu 1921 nakładem wydawnictwa o tej samej nazwie mam przed sobą. Wśród na wiek mniej znanych spotykamy tu między w. p. o. w. k. m. i. a. nazwiska Dawida Sittmana, Mojżesza Brodersohna, Iaka Katzenelletsohna i innych, których utwory zawierają w sobie w z. l. d. e. z. n. o. n. a. p. o. e. j. e. k. s. p. r. s. y. o. n. i. z. y. c. z. t. e. j. Nie przekracają jednak miarę w tym kierunku i dają w oryginalnej formie przystępną prawdziwie poetyczną treść o głębszym podkładzie myślowym i nieklamnym uczuciu.

Prorokowanie ekspresjonizmu i futuryzmu, formizmu i kubizmu itd. par excellence w utworach i ilustracjach postawiło sobie za cel wydawnictwo periodyczne „Ringel”, (ogólnie), którego dwa zeszyty wyszły w Warszawie w r. 1921. Począwszy od kubistycznych ozdób okładek i stronicy tytułowej, a sko-

czywszy na części albumowej wszystko głosi tu „nową sztukę”. Stroną ilustracyjną zajęł się mianowicie z. p. o. s. p. e. k. t. u. dla „Dybuka” H. Berlewi. Słódce i poezje Z. Segalewicza, Atera Kacizne, znanych już nam i wymienionych poprzednio I. Sterna i Brodersohna Sonnego Perle innych dają treść nadzwyczaj urozmaiconą i oryginalną. Uzupełniają tę treść r. z. a. l. k. i. e. w. d. o. t. y. c. h. a. s. o. w. y. c. h. wydawnictwach periodycznych żydowskich oceny krytyczne i estetyczne jak H. Berlewiego: „W walce o nową formę”, M. Weichera ocena wewnętrznych walorów „Dybuka”, D. Leibla: Kultura języka i inne.

Nakładem „Klozket” wydali A. Kacizne i J. Wassermann pismo zbiorowe „Gloken” (Dzwony), którego pierwszy zeszyt wydany w Warszawie 1921 mam przed sobą. Są to, do k. m. e. n. t. y. s. t. u. k. i. i. m. y. s. l. i. w. n. o. w. e. j. z. m. i. a. n. i. e. s. w. i. a. t. a. j. a. k. j. e. n. a. z. w. a. j. a. w. y. d. a. w. c. y. S. a. t. o. p. r. e. k. l. a. d. y. n. o. w. o. c. z. e. s. t. y. c. h. a. u. t. o. r. ó. w. i. r. e. p. r. o. d. u. k. c. y. n. o. w. o. c. z. e. s. t. y. c. h. a. u. t. o. r. ó. w. k. t. ó. r. e. z. d. a. n. i. e. m. w. y. d. a. w. c. ó. w. w. p. r. o. w. a. d. z. a. j. a. c. y. t. e. l. n. i. k. a. żydowskiego w świat najnowszych prądów w literaturze i sztuce. Dołączone są także niektóre oryginalne utwory żydowskich pisarzy. Wydawnictwo przeznaczone dla sfery robotniczych daje wybór z utworów Barbusa, Lenaczarskiego i innych, reprodukcje artystów jak Felician Rops, Francesco, Goya i podobnych.

Grupa autorów żydowskich wydała „pierwszą książkę zbiorową” „Für Pojlen” w Warszawie 1920, w której umieszcili przycynki wszyscy dotychczas wymienieni autorowie. Prócz części belletrystycznej jest także część krytyczna, w której umieszczone jako przedruk z „Chwili” rozprawki dra B. a. n. s. o. c. k. a. o. „Aj. m. l. o. s. z. e. j. l. i. r. y. c. z. y. d. o. w. k. i. e.”.

Z tych kilku niewyczerpanych oczywiście przykładów działalności najnowszych pisarzy żydowskich widzimy, że najnowsze prądy i kierunki w literaturze i sztuce czytelnikom nawet wyłączanie skazanym na lekturę żydowską nie pozostają „terra incognita”.

cem swe małe miasteczka z Rosji do Jerozolaim. Owszem pod wpływem zupełnej wolności, pod względem zwyczajowym, która jest cechą całej Lewanty, życie tych małych miasteczek bujnie się rozrosło. Stąd to pochodzi, że „szchuny” są n. u. z. e. a. m. i. f. o. l. k. l. o. r. y. s. t. y. c. z. n. e. m. i. w. k. t. ó. r. y. h. z. o. s. t. a. l. y. z. a. k. o. n. s. e. r. w. o. w. a. n. e. t. y. p. y. Szalom Alejchema, Mendele Mocher Sforim i Perca i tu folklorysta i badacz średniowiecza polskiego znajdzie bogaty i wdzięczny materiał. Święta i ceremonie religijne, wieczory piątkowe i popołudnia sobotnie, pogrzeby i gody we elne, które nawet w najbardziej zapadłych kąsach Galicji zatraciły swój dawny charakter, żyją tu pełnią życia, niczem nie krępowane ani nie hamowane. Tu niema życia jednostki, wszystkie sprawy osobiste stają się rzeczą publiczną, przez wszystkich mieszkańców kontrolowaną i regulowaną.

Wesele w Jemin Mosze, w szchunie zbudowanej niedaleko stacyi, u stóp góry Syon. Gody trwające przez cały tydzień, w których całe miasteczko bierze udział, bez poszczególnych zaproszeń; co noc muzyka, która nie pozwala nikomu spać i tańce, w których bierze udział cała ludność, starzy i młodzi, mężczyźni i kobiety. Przybysz nowy, którego los, albo raczej niski stan marki polskiej, zagnał do jednego z domów tej szchuny; zmuszony jest brać udział w weselu, zmuszony jest „kosztować” wszystkie przysmaki przygotowane dla

gości bo tu panuje wolność dla całości i przymus dla jednostki.

A wszystko to dzieje się u stóp góry Syon, na której wyobraźnia ukazuje nam mury pałacu króla Salamona, oblane białym światłem księżyca.

Syon i Jemin Mosze, potężna, królewska Jerozolima i „Kasryłówka”, jakie to pojęcia obce, jedno dla drugiego. A może nie obce; może i wtedy tak było, może i wtedy z terasy królewskiej przystuchiwano się tej samej muzyce ludowej, towarzyszącej godom weselnym w dolinie; w gruncie rzeczy przecież tak mało się zmieniliśmy przez 2000 lat.

Ale jedno jest pewne. Muzea te już ni długo się utrzymają, bo zewsząd czuć zbliżające się nowe czasy. Nowe warunki ekonomiczne, wpływ przybyśców nowych z wszystkich stron świata, nowe pojęcia, prasa a przede wszystkim szkoła, nowoczesna hebrajska szkoła, wszystko to zmienia gruntownie stary ten świat. A symbolem tej zmiany, widocznym dla każdego jest nowoczesny język hebrajski, którym dziś władają dzieci tych Żydów rosyjskich, sfardyjskich, Tejmanitów i rozmaitych innych. Już powierzchowna obserwacja wskazuje, że tu powstaje w szybkim tempie coś nowego, że tworzy się nowy typ, że rodzi się nowoczesny naród hebrajski.

Jerozolima w październiku.

Dr. Aleksander Koller.

JEDYNY ŚRODEK „NERVOSAN“ fabryki „LAOKOON“

Żądać we wszystkich aptekach

Zakłady chemiczne »LAOKOON«, Sp. z ogr. odp. we Lwowie, ul. Lindego 6.

KRONIKA

Repertuar Teatru Miejskiego

W piątek 7. listopada o godz. 7.30
„Tosca“ opera w 3 akt. G. Pucciniego.
We wtorek 8. listopada o godzinie 7.30
„Kobieta, która zabiła“, sztuka w 4 aktach
Garricau (premiera).

Repertuar Teatru Małego

W piątek 7. listopada o godz. 7.30
„Kawaler“ prof. Pytla, groteska w 3 akt.
Włocławca.

Repertuar Teatru Nowości

W piątek 7. listopada o godz. 7.30
„Janiec szczęścia“, opieretka w 3 aktach R.
Stolca.

Repertuar Big teatru lwowskiego

Gościnnie wyspy Józefa Ursteina
(Pikus), Ireny Zbierzchowskiej, M. Wind-
heima, Hanki Ordonówny, M. Rentgena
i innych

1) 100 000. żart satyryczny w 1 od-
słonie. 2) Wielki dział koncertowy. 3)
Przed bramą, pastel sceniczny w 1 od-
słonie. Początek o godz. 8 wieczorem.

— Repertuar Teatru lit.-art. »Uk«
ul. Ossolińskich 10. 1) Część koncertowa
P. p. Ardea, Bronowski, Michałowski,
Mrski, Noskowska i inni. 2) »W Wenecji«
Touem i Wikliński 3) farsa »Nareszcie
samie«.

— Z przybytu premiera w Krakowie
Z Krakowa donoszą: Wczoraj zwiędził pre-
zydent ministrów Ponikowski Wawel i roboty
prowadzone około restauracji. O godz. 11
przed południem udał się premier do Uni-
wersytetu Jagiellońskiego na owarcie studium
pedagogicznego. Tam powitał go rektor dr.
Nowak, poczem przemówił kierownik studium
pedagogicznego prof. Heurich. Na przemów-
wienie to odpowiedział premier Ponikowski.
Po uroczystości uniwersyteckiej przyjął pre-
zydent delegację Górali ze Spisza złożoną z
dwóch gazdów i słuchacza uniwersytetu ja-
giel. Delegacja prosiła o poczynienie starań
w celu przyłączenia Jaworiny do Polski, wska-
zując, że jest to warunek bytowania tamtejs-
zej ludności. Następnie przyjął premier de-
legację T. S. L. która podziękowała za do-
tychczasowe subsydia dla towarzystwa i pro-
siła o dalszą opiekę rządu. Następnie był
prezydent na śniadaniu u rektora dra Nowa-
ka. W śniadaniu wzięli udział między innymi
ks. biskup Sapieha, wojewoda dr. Galecki,
prezydent miasta Federowicz i dziekan uni-
wersytetu. Następnie zwiędził przed miem akade-
mię górniczą i akademię sztuk pięknych. O
godz. 8. wieczorem odbył się obiad u pre-
zydenta miasta Federowicza, o godz. 10 wie-
czór premier odjechał do Warszawy. (Pat.)

— Białe i czarne o Palestynie. Svon-
nycki Wydział Palestyński w Warszawie ko-
munikuje:

Dnia 3 b. m. w lokalu Centralnego Wy-
działu Palestyńskiego odbyła się kontrola kon-
sula angielskiego, rezultatem której było za-
kwalifikowanie 67 emigrantów.

Wydział Palestyński podaje do wiadomo-
ści emigrantów, iż w dalszym ciągu instrukcyi
mogą otrzymywać w języku angielskim tylko tacy,
którzy mają na pasportach stwierdzone o-
bywatelstwo (przynajmniej państwowe). Wo-
bec tego obywatele polscy winni zaopatrzyć
swe pasporty w adnotację: „obywatel pol-
ski“, zaś nie polscy obywatele: „obywatel by-
łego Imperium Rosyjskiego“.

Do kontroli konsula angielskiego mogą
być dopuszczeni tylko ci emigranci, którzy
zostali zakwalifikowani przez Komisję Kwe-
lifkacyjną Wydziału Palestyńskiego i wpła-
cili na poczet wizy mk. 40.000 oraz 15.000
mk. (lub tą sumę w walucie zagranicznej)
w Tow. »Maawirim«, jako zaliczek na kartę
okretową do Palestyny.

Zasady, iż emigranci z Królów winni
bezwzględnie być zaprowadzeni w przepustki
do Warszawy, w przeciwnym razie zostają in-
resztowani na dworcach i odwołani z powro-
tem. Następna kontrola odbędzie się w śro-
dę t. j. d. 9. XI. 1921. Emigranci winni
się zgłaszać do biura (Marynańska 10) o dzień
wcześniej, celem załatwienia niezbędnych for-
malności.

Nowa amerykańska stacja radio-
telegraficzna. Prezydent Harding zapo-
mocą przyświeca guzika w Białym Domu
w Waszyngtonie wprawił w ruch maszynę
nowej, wielkiej amerykańskiej stacji radio-
telegraficznej w miejscowości Rocky Point
(Long Island) pod Nowym Jorkiem. Nastę-
pnie stacja iskrowa w Long Island po-
krótkie postrowienie przyjął na Hartinga do
wszystkich stacji iskrowych świata.

Wścigi konne w Rosji. W pań-
stwie sowieckim panuje kult dla koni, dla-
tego to zachowano wyścigi konne. Wpro-
wadzono jednak na placu wyścigowym w
Moskwie zmiany »rewolucyjne«. Trybuny
udekorowano portretami Lenina i Troc-
kiego, a między temi portretami widnieją
podobizny sławnych koni.

Przez girlandy, ozdobiające trybuny,
ciągną się taśmy z napisami. »Koni jest
prawdziwym przyjacielem żołnierza i ro-
botnika«.

Jak nam donoszą z kół poinformowa-
n ch toalety p. Dory Hellen w operetce »Taniec szcze-
ścisła« są oryginalnymi modelami zaszczytnie znanej
pracowni sukien damskich P. Róży SCHALL,
Lwów, Lyczakowska 4. 13 75

DOBNE OGŁOSZENIA

NAUKA I WYCHOWANIE.

XURS roczny do matury klasycznej rozpoczęty
2. listopada. Kilka miejsc wolnych. Prof. Stru-
charski, Zdrowie 8. 13033

WOLNE POSADY.

Towarzystwo Ubezpieczeń »Omnium« Jeneralna
Reprezentacja we Lwowie ul. Kopernika 21,
poszukuje zdolnych agentów i akwizytorów zapro-
wadzonych w działach ubezpieczeń ogniowych,
kradzieżowych i transportowych, we wszystkich
miejscowościach Małopolski. 13027

Poszukuję pomocnika handlowego Natan Seel,
Lwów, Legionów 43. 13022

Poszukuje się urzędnika kawalera, fachowca do
magazynu Seliga Se'lnera, Synowie i Ska w
Samborze. — Hurtowny skład zboża i nasion. 12665

KUPNO - SPRZEDAŻ.

2 wozy platformowe w bardzo dobrym stanie
natychmiast do sprzedania. Wiadomość u Hal-
perna, Wołyńska 7/L. (obok rogatki Żółkiewskiej).
13021

Suknie damskie i wszelkie roboty w zakres kra-
wectwa wchodzące wykonuje po najtańszych
cenach Poleiner, Kościuszki 18. I. p. w oficytach.
13032

POMOC LEKARSKA.

Specjalista chor. skórnych i wenerycznych
Dr. MICHAŁ BALPETER
Lwów Sykatuska 17. ord. od 8-9 i 12-6 12957

Okulista **Dr. Maurycy Lauterstein**
b. lekarz I. klasy na I. klinice okulist. we Wle-
dnie ord. od 3-5 SZOPNA 7 (boczna Podle-
skiego). 12959

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. SCHWARZ Sekundaryusz aspit. powzecz
powrócił i wrócił do Słowackiego 4
naprzeciw p. paady.

POSAD POSZUKUJĄ.

Zdemobilizowany magister farmacji poszukuje
posady lub zarządu apteki we Lwowie ewent.
na prowincyi. Zgłoszenia pod: Fruchtman, Lwów,
ul. Maczna 2. II. p. 12941

Koncyjent z subsyt. i praktyką prowincjonalną
poszukuje posady. Dr. M., Lwów, Brajerowska
5, parter na lewo. 13047

Nauczycielka, absolwe tka g.m.n. z pra-
tyką szkolną poszukuje lekcyi na wyjazd. Z losze-
nia: Lwów, Legionów 33, zakł. fot. »Karmen« dla
Kupferberg. 13 74

RÓŻNE.

Każdemu buchalterowi otwiera oczy wynalazek
omówiony przez radcę szkolnego w Lwcu
w języku niemieckim, podręcznik 1000 Mk. Dem
starców, od 2-4 S. Schargel, Rappaporta 9. 12861

Ogłoszenia.

Józef Hornstein zięć b. p. Abrah.
HELLERA
OTWORZYŁ 13056
w Krakowie, ul. Krakowska 3
skład emaljowanych naczyń. — Hurtowna
sprzedaż.

PIENIĄDZE

I irytację zaoszczędzą sobie Panowie, którzy uży-
wają do Giletok itp. aparatów zapasowe nożyki
do golenia »Salfer« tuzin 720 Mp. — Wyłączy
skład S. Federa, Lwów, Sykatuska 7. — Uwaga
na Nr. domu 7. Wysyłka na prowincję za poprz.
nadesł. Mk. 760. 1 776

Materje meblowe dreluchy, sprężyny, kapy,
portjery itp. poleca po ce-
nach bardzo przystępnych E. »ORNBI« IT.
Lwów, Brajerowa 4, Hurtownie i detalicznie

Krzesła g. o i SIEDZENIA do KRZESZŁ
sprzedaje hurtownie i detalicznie
po cenach przystępnych Magazyn Mebli St. II i Ska
Lwów, ul. Kazimierska 28. 128 6

Tani Tydzień
sprzedaży manufaktury łódzkiej urzęda
DOM HANDLOWO - KOMISOWY
WSCHODNIE KRESY przy ul. Fuimański 3.
Ceny o 40% niższe. 13071

NOŻE — WIDELCE ŁYŻKI — ŁYŻECZKI

z czystego aluminium — poleca
»hurtownie i detalicznie«
ANTONI HALSKI, Lwów, Sobieskiego 3.
13039